

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Krakowie

LKR – 4100-02-02/2013
P/13/091

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/09 – Wykonanie budżetu państwa w 2012 r. w części 15 – Sądy powszechne
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Marcin Stolarczyk – Specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr 83802 z dnia 8 stycznia 2013 r.,2. Barbara Guga - Główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr 83829 z dnia 4 marca 2013 r.3. Wojciech Zdasień – Główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr 83817 z dnia 1 lutego 2013 r. <p style="text-align: right;">(dowód: akta kontroli str. 1-6)</p>
Jednostka kontrolowana	Sąd Apelacyjny w Krakowie, ul. Przy Rondzie 3, 31-547 Kraków (zwany dalej „Sądem” lub „SA”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Sobierajski, Prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ wykonanie budżetu państwa w 2012 roku w części 15/06 – Sąd Apelacyjny w Krakowie.

Zaplanowane w ustawie budżetowej na rok 2012² dochody w części 15/06 zostały rzetelnie oszacowane i zrealizowane w **101%**. Ustalenia kontroli uzasadniają stwierdzenie, iż rzetelnie zaplanowano oraz w sposób celowy i gospodarny zrealizowano wydatki budżetu państwa w wysokości **648.992 tys. zł**, co stanowiło 99,7% planu po zmianach.

Ocena wykonania budżetu państwa w 2012 r. w części 15/06 została sformułowana w szczególności na podstawie wyników kontroli 6% zrealizowanych wydatków ogółem (kwota **38.626 tys. zł**) - próba wydatków Sądu Apelacyjnego w Krakowie (dysponenta III stopnia).

Roczne sprawozdania budżetowe oraz sprawozdania finansowe (Rb-Z oraz Rb-N) za IV kwartał 2012 r., zarówno łączne (apelacja krakowska), jak i jednostkowe SA – dysponenta III stopnia, zostały sporządzone rzetelnie i terminowo. Podstawą sporządzenia sprawozdań jednostkowych SA były prawidłowo prowadzone księgi rachunkowe. Powyższą ocenę ksiąg rachunkowych sformułowano m.in. w oparciu o potwierdzone wyniki badania próby dowodów skuteczność funkcjonowania systemu rachunkowości oraz stosowanych mechanizmów kontroli zarządczej.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Ustawa budżetowa na 2012 r. z dnia 2 marca 2012 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 273).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Dochody budżetowe

1.1. Planowanie i realizacja dochodów budżetowych

Opis stanu
faktycznego

Pismem z dnia 12 kwietnia 2011 r. stosownie do postanowień art. 178 §2 ustawy z dnia 27 lipca 2011 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. nr 98, poz. 1070, ze zm.) oraz § 6 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 stycznia 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych (Dz. U. nr 11, poz. 69)³, Sąd przesłał do Krajowej Rady Sądownictwa (KRS) projekt budżetu państwa na 2012 r. dla części 15/06 – Sąd Apelacyjny w Krakowie wraz z uzasadnieniem oraz pozytywną opinią Kolegium SA. W uzasadnieniu do projektu budżetu na 2012 r. Dyrektor SA stwierdził m.in., iż przy opracowywaniu planu finansowego uwzględniono prognozy przyjęte przez Radę Ministrów w dniu 5 kwietnia 2011 r. wraz z założeniami projektu budżetu na 2012 r. zakładające: wzrost brutto PKB o 4%, średnioroczny wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych o 2,8% oraz wzrost wskaźnika przeciętnego wynagrodzenia na poziomie 0%.

(dowód: akta kontroli str. 219-220)

Projekt planu dochodów budżetowych obszaru apelacji krakowskiej na 2012 r., w kwocie 210.534 tys. zł⁴ opracowany został po przyjęciu założenia, że dochody budżetowe ukształtują się w 2012 r. na poziomie nieco wyższym jak przewidywane wykonanie za 2011 r. (kwota 210.466 tys. zł). Zasadność tego założenia oparto na obserwacji realizacji dochodów w roku 2011 (okres pierwszych trzech miesięcy), będącej wypadkową zarówno wprowadzonych zmian legislacyjnych, jak i wielu uwarunkowań, w tym wzrostem wpływu spraw i wynikającej z wprowadzanej reformy wymiaru sprawiedliwości poprawy wskaźnika szybkości ich załatwiania. Uwzględniono również skutki poprawy windykacji i egzekucji należności sądowych oraz zmniejszenia zaległości w tym obszarze. Przy opracowywaniu projektu budżetu na 2012 r. uwzględniono brak możliwości oceny oddziaływania zmian legislacyjnych, które mogą zostać wprowadzone w roku bieżącym lub przyszłym, powodując skutki finansowe (zmniejszenia bądź zwiększenia kwot dochodów), a nie są znane obecnie.

(dowód: akta kontroli str. 219-220)

W dniu 25 października 2011 r. (znak: DB-III-311-191/11/7) Sekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Stanisław Chmielewski wykonując funkcję dysponenta części 15 budżetu państwa przekazał informacje o kwotach dochodów i wydatków, w tym wynagrodzeń przyjętych w projekcie ustawy budżetowej na 2012 r. W stosunku do przesłanego w kwietniu 2011 r. przez SA projektu budżetu w zakresie dochodów nastąpił wzrost w Rozdziale 75502 o kwotę 3.000 tys. zł w §0690 – wpływy z różnych opłat. Pismem z dnia 29 listopada 2011 r. w oparciu o obowiązujące przepisy przekazano do Ministerstwa Sprawiedliwości zatwierdzony projekt planu dochodów budżetowych apelacji krakowskiej na 2012 r. w kwotach identycznych jak w opisanej wyżej informacji z dnia 25 października 2011 r. Ww. projekt planu dochodów w części 15/06 na 2012 r. sporządzono w oparciu o przesłane projekty planów dochodów czterech sądów okręgowych (Kraków, Tarnów, Nowy Sącz, Kielce) oraz SA (dysponent III stopnia).

(dowód: akta kontroli str. 219-221)

Realizacja dochodów budżetowych w części 15/06 budżetu państwa w 2012 r. przebiegła zgodnie z planem. Plan został zrealizowany w wysokości **215.415 tys. zł**, co stanowiło 101% planu ujętego w ustawie budżetowej na 2012 r. (213.534 tys. zł) i było porównywalne do wykonania roku poprzedniego (różnica wynosiła ok. 2%). Główną pozycję dochodów stanowiły dochody zrealizowane w §069 - wpływy z różnych opłat (75,4% dochodów

³ Zwanego dalej rozporządzeniem w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych.

⁴ Na ww. kwotę dochodów apelacji krakowskiej złożyły się (według druków BD) dochody w Rozdziale 75502 – Jednostki Sądownictwa Powszechnego w wysokości 209.854 tys. zł oraz 680 tys. zł z tytułu projektowanych dochodów w Rozdziale 75594 – dochody państwowej jednostki budżetowej uzyskane z tytułu przejętych zadań po gospodarstwie pomocniczym.

ogółem) oraz dochody w §057 – grzywny, mandaty i inne kary pieniężne od osób fizycznych (17,4% dochodów ogółem).

(dowód: akta kontroli str. 220)

Sąd Apelacyjny w Krakowie jako dysponent III stopnia zrealizował w 2012 r. dochody budżetowe na poziomie **6.469 tys. zł**, co stanowiło 167% planu oraz 153% wykonania dochodów w roku poprzednim. Wpływ na przekroczenie planu dochodów miały większe niż planowano dochody w §083 – wpływy z usług (pierwotnie nie planowano żadnych wpływów, a wykonanie wyniosło ostatecznie **758 tys. zł**) oraz w §069 – wpływy z różnych opłat. W przypadku tego paragrafu poziom dochodów przekroczył ponad dwukrotnie plan - wykonanie wyniosło 2.338 tys. zł i było o kwotę 1.386 tys. zł wyższe od planu. Powodem takiego stanu rzeczy (odmienny od programowanego poziom dochodów w §069 oraz w §083) było wyznaczenie Sądu (w styczniu 2012 r.) przez Ministerstwo Sprawiedliwości jako jednostki wytypowanej do przyjmowania wpłat z tytułu usługi krajowego systemu rejestracji spółek w drodze elektronicznej (S-24).

(dowód: akta kontroli str. 189-190, str. 233, str. 311-314)

1.2. Należności pozostałe do zapłaty

Opis stanu
faktycznego

Na koniec 2012 r. należności pozostałe do zapłaty w części 15/06 wyniosły **48.600 tys. zł** i stanowiły 87% kwoty należności zaewidencjonowanych na dzień 31 grudnia 2011 r. (były mniejsze o kwotę 7.273 tys. zł), natomiast poziom zaległości netto stanowił 88% ich stanu na dzień 31 grudnia 2011 r. i był mniejszy o kwotę 4.060 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 78-80, str. 220-221)

Udział należności wymagalnych sądów (zaległości netto) z obszaru apelacji krakowskiej w należnościach pozostałych do zapłaty na dzień 31 grudnia 2012 r. wynosił 58,59%, natomiast na koniec 2011 r. było to 58,23%. Na dzień 31 grudnia 2012 r. zanotowano należności z tytułu orzeczeń sądowych w zakresie grzywien, opłat i kosztów sądowych na łączną kwotę **48.509 tys. zł**, w tym kwotę 17.385 tys. zł zaległości netto pochodzących z poprzednich lat (35,76% należności sądowych ogółem). Dla porównania, na koniec 2011 r. zanotowano łącznie należności z tytułu orzeczeń sądowych na kwotę 55.408 tys. zł, w tym 21.136 tys. zł stanowiły zaległości z lat poprzednich (38,15% należności sądowych ogółem). W 2012 r. umorzono łącznie kwotę 9.968 tys. zł z tytułu należności sądowych, co stanowiło 96,24% umorzeń z tego tytułu dokonanych w 2011 r. (kwota 10.357 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 78-80, str. 220-221)

W 2012 r. w jednostkach sądownictwa powszechnego na obszarze apelacji krakowskiej zanotowano przypadki przedawnienia należności na łączną kwotę **288 tys. zł**, co w odniesieniu do 2011 r. stanowiło wzrost o kwotę 60 tys. zł. Powodem wzrostu należności, które uległy przedawnieniu było m.in. zaleganie spraw w egzekucji komorniczej, nieskuteczne egzekwowanie zamiany kar grzywny na kary zastępcze kary pozbawienia wolności (z powodu ukrywania się dłużników).

(dowód: akta kontroli str. 315-316)

W latach 2011-2012 (stan na koniec roku) w Sądzie (dysponent III stopnia) nie wystąpiły należności pozostałe do zapłaty, w tym zaległości netto. Na podstawie analizy dostępnej dokumentacji źródłowej nie stwierdzono również, aby w 2012 r. wystąpiły należności, które uległy przedawnieniu. W kontrolowanym okresie nie było przypadków umarzania należności budżetowych w całości lub części, odraczania spłaty należności oraz rozkładania ich na raty.

(dowód: akta kontroli str. 234)

Dochody SA jako dysponenta III stopnia zrealizowane w 2012 r. stanowiły 3% dochodów budżetu państwa uzyskanych na obszarze apelacji.

(dowód: akta kontroli str. 20)

Na podstawie kontroli 50 spraw (wylosowanych za pomocą Pomocnika Kontrolera) na łączną kwotę **306.207,67 zł** (4,7% kwoty dochodów uzyskanych ogółem) stwierdzono m.in., że:

- prawidłowo kwalifikowano rodzaj dochodu do kategorii dochodów przypisanych;
- należności z tytułu dochodów przypisanych, których termin płatności przypadał na rok budżetowy 2012 ujęto w księgach rachunkowych na koncie 221 pod właściwą datą i we właściwym okresie sprawozdawczym;
- dochody zrealizowane bez uprzedniego przypisu ewidencjonowane były w sposób umożliwiający ich jednoznaczne wyodrębnienie i ustalenie ich wysokości z wykorzystaniem ewidencji analitycznej do konta 131;
- należności z tytułu dochodów budżetowych wymierzane były w wysokości określonej w przepisach prawa/umowach określających ich wysokość;
- należności z tytułu dochodów ujęto w księgach rachunkowych SA na koncie 221 w sposób kompletny;
- należności z tytułu dochodów budżetowych zaewidencjonowane były na podstawie prawidłowych dokumentów spełniających kryteria określone w ustawie o rachunkowości i ustawie o finansach publicznych.

W badanej próbie nie stwierdzono przypadków rozliczania należności z tytułu dochodów budżetowych poprzez potrącenie z zobowiązaniami.

(dowód: akta kontroli str. 388-397)

W wyniku szczegółowej analizy dokumentacji w zakresie:

- terminowości i prawidłowości naliczania odsetek od należności budżetowych,
 - ujęcia w księgach rachunkowych SA oraz prawidłowości rozliczania należności z tytułu odszkodowań,
 - zmniejszania kosztów w księgach rachunkowych,
 - odprowadzania zwrotu wydatków z ubiegłego roku na dochody roku 2012,
 - terminów przekazywania przez SA dochodów budżetowych na centralny rachunek bieżący budżetu państwa,
- ustalono m.in., że:

- terminowo i w prawidłowej wysokości naliczono odsetki od należności budżetowych (w kwocie 227,22 zł);
- należne odszkodowania za uszkodzone mienie w kwocie 5.221,01 zł zostały ujęte w księgach rachunkowych SA oraz prawidłowo rozliczono należności z tytułu tych odszkodowań;
- zmniejszenia kosztów w księgach rachunkowych nie dotyczyły 2011 r. ani lat wcześniejszych (sprawdzono na próbie danych z okresu I i II kwartału 2012 r., ustalonej na podstawie zapisów na kontach zespołu 4);
- zwrot wydatków z ubiegłego roku Sąd, zgodnie z § 27 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych, odprowadzał na dochody roku bieżącego;
- dochody przekazywano na centralny rachunek bieżący dochodów budżetu państwa zgodnie z dyspozycją §13 pkt 4 rozporządzenia w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej sądów powszechnych. Wyjątek stanowiła kwota 17.994,00 zł (stan dochodów budżetowych na dzień 8 czerwca 2012 r.), którą błędnie przelano w dniu 11 czerwca 2012 r. na niewłaściwego beneficjenta (Rejonowy Urząd Pocztowy, Kraków, ul. Westerplatte 20). Środki te zostały zwrócone na konto SA w dniu 10 lipca 2012 r. i w dniu 11 lipca 2012 r. przekazane na rachunek Ministerstwa Finansów łącznie z saldem na dzień 10 lipca 2012 r. Naliczone odsetki w wysokości 167,00 zł zostały wpłacone na rachunek dochodów budżetowych SA w dniu 11 lipca 2012 r. przez pracownika, który popełnił wyżej opisany błąd.

(dowód: akta kontroli str. 398-412)

Ustalono
nieprawidłowości

Ocena cząstkowa

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

NIK pozytywnie ocenia zarówno planowanie jak i realizację dochodów budżetowych w części 15/06. Plan dochodów został zrealizowany w 101%. W związku z powyższym należy uznać, iż przyjęte do planu na 2012 r. wielkości dochodów zostały zaplanowane w sposób realny. Przy formułowaniu pozytywnej oceny w zakresie planowania i realizacji dochodów budżetowych uwzględniono również wyniki kontroli wykonania budżetu dochodów SA jako dysponenta III stopnia oraz sformułowane w dalszej części opinii o rzetelności rocznych sprawozdań budżetowych obrazujących dochody budżetu państwa (Rb-27).

2. Wydatki budżetowe

2.1. Planowanie wydatków budżetowych

Opis stanu
faktycznego

W dniu 28 kwietnia 2011 r. zgodnie z art. 178 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2010 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. nr 98, poz. 1070, ze zm.) Dyrektor Sądu przedstawił członkom Kolegium SA projekty planów finansowych na 2012 r. przedłożone przez Dyrektorów Sądów Okręgowych. W opinii Kolegium do projektu budżetu na 2012 r. zwrócono m.in. uwagę, iż przyczyną wzrostu wydatków o 5,96% w stosunku do wielkości planu budżetu na 2011 r. była konieczność kontynuowania rozpoczętych w latach 2010-2011 zadań (m.in. z zakresu inwestycji), wymiana sprzętu komputerowego oraz planowana realizacja nowych zadań. Ponadto Kolegium zaaprobowало koncepcję realizacji zadania inwestycyjnego projektowanie i budowa Sądu Rejonowego w Nowym Sączu w ramach partnerstwa publiczno – prywatnego, a także projektowane wielkości wydatków majątkowych na budownictwo oraz na zakupy inwestycyjne z obszaru apelacji krakowskiej.

(dowód: akta kontroli str. 221-224)

W części opisowej projektu planu finansowego wydatków apelacji krakowskiej na 2012 r. dokonano analizy istotnych pozycji budżetu, wymieniając m.in. czynniki wzrostu w poszczególnych pozycjach. Łącznie dla potrzeb sądów obszaru apelacji krakowskiej w projekcie (bez dodatkowych etatów) na 2012 r. przyjęto wydatki na poziomie 654.644 tys. zł, co w stosunku do planowanego wykonania roku 2011 stanowiło 105,96%. Pismem z dnia 25 października 2011 r. (znak: DB-III-311-191/11/7), Sekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Stanisław Chmielewski - wykonując funkcję dysponenta części 15 budżetu państwa Sądy powszechne przekazał informacje o kwotach wydatków, w tym wynagrodzeń przyjętych w projekcie ustawy budżetowej na 2012 r. Łączna kwota wydatków w części 15/06 wyniosła **624.635 tys. zł**, co stanowiło 95,4% kwoty na wydatki ujętej w projekcie planu przesłanym w kwietniu 2011 r. przez Sąd Apelacyjny w Krakowie.

(dowód: akta kontroli str. 221-224)

W ustawie budżetowej na 2012 r. dla części 15/06 - Sąd Apelacyjny w Krakowie ustalono łączną kwotę wydatków na poziomie **622.151 tys. zł**, co stanowiło 99,6% kwoty ujętej w projekcie budżetu. Zmiany kwot wydatków (zmniejszenia) zanotowano m.in. w Dziale 755, Rozdziale 75502, § 4300 – kwota 2.123 tys. zł oraz § 4440 – kwota 361 tys. zł. Wydatki zostały zaplanowane w układzie klasyfikacji budżetowej określonym w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych⁵.

(dowód: akta kontroli str. 219-224)

W trakcie roku budżetowego 2012 dokonano łącznie **53** zmian w planie finansowym części 15/06 – Sąd Apelacyjny w Krakowie. W wyniku tych zmian „per saldo” zwiększono wydatki na obszarze apelacji krakowskiej o kwotę **28.781.983 zł**. W 2012 r. nie dokonywano zwiększenia kwot wydatków z rezerwy ogólnej, natomiast na podstawie decyzji Ministra Finansów nr MF/FS13/004616 z dnia 12 października 2012 r. zwiększono plan finansowy

⁵ (Dz. U. z 2010 r., Nr 38, poz. 207, ze zm.)

apelacji krakowskiej o kwotę **30.933 zł** w Dziale 801, Rozdziale 80144 w następujących paragrafach klasyfikacji budżetowej: 4010 – kwota 25.641 zł, 4110 – kwota 4.408 zł, 4120 – kwota 628 zł, 4700 – kwota 256 zł⁶. Ww. środki pochodziły z rezerwy celowej (część 83 - Rezerwy celowe, poz. 49) i były przeznaczone na sfinansowanie podwyższenia wynagrodzeń od 1 września 2012 r. nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez Ministra Sprawiedliwości (RODK-i).

Decyzją Ministra Finansów z dnia 21 września 2012 r. (znak: MF/IP06/003466/16BP/54/SZZ/2012/PHMJ/6671) przyznano kwotę **13.485 zł** na wydatki w §6069. Środki pochodziły z rezerwy celowej i zostały przeznaczone na realizację projektu *Wprowadzenie e-usług w resorcie sprawiedliwości* w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (współfinansowanie z budżetu państwa)⁷. Na podstawie analizy dostępnej w jednostce dokumentacji stwierdzono, że środki pochodzące z ww. rezerw celowych zostały wydatkowane zgodnie z przeznaczeniem.

(dowód: akta kontroli str. 25-27, str. 81-82, str. 85-89, str. 224-225)

W trakcie roku budżetowego 2012 zwiększono budżet apelacji krakowskiej na wydatki majątkowe (paragrafy 6050 oraz 6060) o kwotę **8.565 tys. zł**, w tym w §6050 (wydatki inwestycyjne) saldo zmian było ujemne i wynosiło 600 tys. zł, natomiast w §6060 (wydatki na zakupy inwestycyjne) nastąpiło zwiększenie wydatków o kwotę **9.165 tys. zł**. Zmiany zostały dokonane zgodnie z obowiązującymi przepisami, w oparciu o wnioski SA lub/i Ministerstwa Sprawiedliwości (np. wnioski Departamentu Informatyzacji i Rejestrów Sądowych dotyczące zwiększenia budżetu w związku z realizacją zadań z zakresu informatyzacji sądów powszechnych). W wyniku analizy zmian dokonanych w paragrafach majątkowych w części 15/06 nie stwierdzono, aby były one niecelowe z punktu widzenia realizacji zadań przez resort sprawiedliwości.

(dowód: akta kontroli str. 7-24, str. 225-229)

Z analizy przedstawionej dokumentacji odnoszącej się do 10 ostatnich zmian dokonanych w 2012 r. w planie finansowym części 15/06 wynikało m.in., iż miały one na celu dostosowanie planu wydatków do aktualnych potrzeb jednostek sądownictwa powszechnego na obszarze apelacji krakowskiej i były dokonywane na podstawie przepisów rozporządzenia w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych.

(dowód: akta kontroli str. 7-24, str. 225-229)

W budżecie Sądu - dysponenta III stopnia - na 2012 r. dokonano łącznie 116 zmian, w wyniku których plan finansowy zwiększono o kwotę **18.412 tys. zł**. W 2012 r. nie był on zasilany (zwiększenia planu) środkami pochodzącymi z rezerwy ogólnej budżetu państwa, natomiast na mocy decyzji Ministra Finansów z rezerwy celowej przyznano wspomnianą wyżej kwotę **13,5 tys. zł** na wydatki w § 6069.

(dowód: akta kontroli str. 7-27, str. 234-235)

Z analizy przedłożonej dokumentacji w zakresie dokonywanych w 2012 r. zmian w budżecie SA (dysponent III stopnia) wynikało m.in., iż były one dokonywane zarówno na podstawie decyzji podejmowanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości (m.in. zwiększenia planu w zakresie wydatków majątkowych – z przeznaczeniem na zakupy informatyczne lub środki transportu, realizowanych przez SA jako dysponenta III stopnia), jak i przesunięć dokonywanych przez Dyrektora SA w ramach upoważnień otrzymanych od dysponenta części budżetu. Zmiany te miały na celu dostosowanie planu wydatków do aktualnych potrzeb kontrolowanej jednostki i były dokonywane na podstawie przepisów rozporządzenia w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych.

(dowód: akta kontroli str. 7-27, str. 222-229, str. 234-235)

⁶ O zmianie w planie finansowym SA został poinformowany pismem z dnia 17 października 2012 r. przez Dyrektora Departamentu Budżetu, Kontroli Zarządczej i Efektywności Ministerstwa Sprawiedliwości.

⁷ Kwota 13.485 zł pochodząca z rezerwy celowej została wydatkowana z budżetu Sądu Apelacyjnego w Krakowie (dysponent III stopnia).

W celu racjonalizacji wydatków i zmniejszenia kosztów funkcjonowania – jak wyjaśnił Andrzej Pęcak, Dyrektor SA – w 2012 r. podjęto m.in. następujące działania związane z obniżeniem kosztów:

- komunikowania się pomiędzy poszczególnymi komórkami organizacyjnymi oraz sądami obszaru apelacji:
 - zakup sprzętu do wideokonferencji,
 - wdrożenie systemu telefonii IP w obrębie apelacji krakowskiej,
 - ulepszenie i modyfikacja systemu „Integrator sprawozdań”,
 - wprowadzenie programu „Windykacja należności sadowych”;
- opłat za przesyłki oraz archiwizowania dokumentów bez konieczności kserowania/drukowania (rozbudowa elektronicznego obiegu dokumentów).

(dowód: akta kontroli str. 215-218)

W wyniku podjętych działań uzyskano m.in. następujące oszczędności (w stosunku do roku 2011):

- zakup energii elektrycznej oraz zastosowanie nowoczesnych technologii urządzeń elektrycznych (zmniejszenie wydatków o ok. 8%);
- przejście do innej sieci świadczącej usługi telefonii komórkowej (zmniejszenie wydatków o ok. 10%);
- uzyskanie korzystniejszych warunków od firmy ubezpieczeniowej (zmniejszenie wydatków o ok. 39%).

W porównaniu do planu budżetu na 2012 r. (wg ustawy budżetowej) uzyskano m.in. następujące oszczędności:

- dystrybucja znaków opłaty sądowej (zmniejszenie wydatków o ok. 18%);
- wyjazdy służbowe związane z pracami zespołów SAP (zmniejszenie wydatków o ok. 53%);
- zakup materiałów biurowych (zmniejszenie wydatków o ok. 11%);
- wdrożenie systemu telefonii IP (zmniejszenie wydatków o ok. 40%);
- uzyskanie korzystniejszej oferty na usługi związane z badaniami okresowymi pracowników (zmniejszenie wydatków o ok. 50%);
- ograniczenie zakupu książek – korzystanie z portali internetowych i wersji elektronicznych (zmniejszenie wydatków o ok. 80%).

(dowód: akta kontroli str. 215-218)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

NIK pozytywnie ocenia planowanie wydatków budżetowych w części 15/06, zarówno na etapie projektowania budżetu na 2012 r., jak i w trakcie jego realizacji. W ocenie Izby zaproponowany poziom środków przeznaczonych na wydatki Sądu w 2012 r. zapewniał prawidłową realizację zadań, a dokonywane w trakcie roku budżetowego zmiany wynikały z konieczności dostosowania obowiązującego planu do bieżących potrzeb resortu sprawiedliwości, w tym jednostek sądownictwa powszechnego z obszaru apelacji krakowskiej.

2.2. Realizacja wydatków budżetowych

Opis stanu
faktycznego

Zrealizowane w części 15/06 wydatki wyniosły **648.992 tys. zł**, tj. 99,7 % planu po zmianach. W porównaniu do 2011 r. były one wyższe o **24.453 tys. zł**, tj. o 3,92%. Najwyższe wydatki wystąpiły w dziale 755 Wymiar sprawiedliwości, rozdziale 75502 Jednostki sądownictwa powszechnego i wyniosły **623.519 tys. zł**, tj. 96% wydatków zrealizowanych ogółem w tej części. Środki te przeznaczono przede wszystkim na wynagrodzenia – kwota wynagrodzeń w § 4010 (wynagrodzenia osobowe pracowników) oraz §4030 (wynagrodzenia osobowe sędziów) wyniosła łącznie **308.442 tys. zł**, co stanowiło 49,5% wydatków w rozdziale 75502 oraz 47,5% wydatków ogółem w części 15/06.

(dowód: akta kontroli str. 151-166, str. 221-224)

W 2012 r. Ministerstwo Sprawiedliwości dwukrotnie dokonało blokady planowanych wydatków budżetowych w części 15/06:

- Decyzją nr DB-I-311-1684/12/6 z dnia 13 grudnia 2012 r. na kwotę 1.022.789 zł;
- Decyzją nr DB-I-311-1735/12/6 z dnia 20 grudnia 2012 r. na kwotę 269.288 zł.

Blokada ww. wydatków nie wpłynęła na wystąpienie zobowiązań wymagalnych w sądach obszaru apelacji krakowskiej. Ponadto ustalono, iż wynikające z decyzji nr DB-I-311-1684/12/6 (z dnia 13 grudnia 2012 r.) ograniczenia planu wydatków Sądu Apelacyjnego (dysponenta III stopnia) o kwotę 180.000 zł w § 4030, nie miało wpływu na bieżące funkcjonowanie jednostki.

(dowód: akta kontroli str. 108-114, str. 215-217)

Z analizy danych dotyczących wydatków 2012 r. w części 15/06 w układzie grup ekonomicznych wynikało m.in., iż w strukturze wydatków apelacji krakowskiej dominującą pozycję, podobnie jak w 2011 r. stanowiły wydatki bieżące, które wyniosły 89,3% (w 2011 r. było to 89,0%). Wydatki majątkowe w 2012 r. stanowiły 4,9% wydatków ogółem, co było również porównywalne do udziału tej grupy wydatków w wydatkach ogółem w 2011 r. (4,8%). Wśród wydatków w części 15/06 nie wystąpiły dotacje, a realizacja wydatków stanowiących świadczenia na rzecz osób fizycznych ukształtowała się na poziomie 99,9% planu po zmianach.

(dowód: akta kontroli str. 224)

Wydatki bieżące w części 15/06 w 2012 r. wyniosły **579.516 tys. zł**, co stanowiło 99,7% wydatków zaplanowanych w tej grupie (plan po zmianach). W kontrolowanym okresie wydatki majątkowe (§§ 6050 oraz 6060) w części 15/06 realizowane były wyłącznie w Dziale 755 – Wymiar sprawiedliwości i wyniosły 31.618 tys. zł, co stanowiło 99,9% planu po zmianach.

(dowód: akta kontroli str. 222-224)

Przeciętne zatrudnienie ogółem w 2012 r. w jednostkach sądownictwa powszechnego na obszarze apelacji krakowskiej wyniosło 5.063 osoby i było mniejsze o 18 osób od przeciętnego zatrudnienia w 2011 r. Wydatki na wynagrodzenia (wraz z pochodnymi) zrealizowane w 2012 r. wyniosły 335.294 tys. zł i w stosunku do 2011 r. zwiększyły się o kwotę 3.483 tys. zł (1,04%). Wzrost wydatków na wynagrodzenia na obszarze apelacji krakowskiej wynikał m.in. z podwyżek dla nauczycieli (pracownicy RODK-ów), wzrostu wynagrodzeń sędziów z tytułu podwyższenia kwoty bazowej, wzrostu ilości wypłaconych odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych dla urzędników, pracowników obsługi, kuratorów i referendarzy. W kontrolowanym okresie nie została przekroczona kwota na wynagrodzenia określona w planie finansowym po zmianach. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w 2012 r. na obszarze apelacji krakowskiej wyniosło 5.518,70 zł i w porównaniu z przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniem w 2011 r. było wyższe o 76,67 zł, tj. o 1,4%.

(dowód: akta kontroli str. 231-232, str. 419)

Przeciętne zatrudnienie ogółem w 2012 r. w SA (dysponent III stopnia) wyniosło 152 osoby i było większe o 1 osobę od przeciętnego zatrudnienia w 2011 r. Wydatki na wynagrodzenia (wraz z pochodnymi) zrealizowane w 2012 r. wyniosły 14.970 tys. zł i w stosunku do 2011 r. zwiększyły się o kwotę 93 tys. zł (0,6%). W kontrolowanym okresie nie została przekroczona kwota na wynagrodzenia określona w planie finansowym po zmianach. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w 2012 r. w SA wyniosło 8.208,82 zł i w porównaniu z przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniem w 2011 r. było niższe o 8,19 zł, tj. o 0,1%.

(dowód: akta kontroli str. 77, str. 236)

Planując wydatki w układzie zadaniowym na 2012 r. SA wyróżnił 2 zadania realizowane w ramach 2 funkcji:

- 1) Funkcja 18 „Sprawiedliwość”;
- 2) Funkcja 13 „Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodzin”.

Podstawowym zadaniem realizowanym przez SA było zadanie 18.1. „Sprawowanie wymiaru sprawiedliwości przez sądy powszechne i wojskowe”, w tym następujące podzadania i działania:

- działalność orzecznicza: kadra orzecznicza, wsparcie merytoryczne procesu sprawowania wymiaru sprawiedliwości, wsparcie procesu orzekania – postępowania sądowe, ochrona prawa – referendarze sądowi, wykonywanie orzeczeń sądu – kuratorska służba sądowa;
- działalność pozaorzecznicza: utrzymanie obiektów, wsparcie organizacyjne i administracyjne realizacji zadań, utrzymanie i rozwój infrastruktury informatycznej sądów, działalność inwestycyjna na rzecz podniesienia standardów funkcjonowania sądów;
- wypłata odszkodowań i zadośćuczynień orzekanych przez sądy: wypłata odszkodowań z tytułu represjonowania za działalność na rzecz niepodległego Państwa Polskiego, wypłata odszkodowań za poniesioną szkodę oraz zadośćuczynień za poniesioną krzywdę w wyniku niesłusznego skazania lub tymczasowego aresztowania, wypłata odszkodowań na podstawie ustawy o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, wypłata kompensat przysługujących ofiarom niektórych przestępstw.

Celem zadania 18.1. było zagwarantowanie obywatelom konstytucyjnego prawa do sądu. Na realizację zadania przeznaczono kwotę 629.956.924,17 zł, w tym ze środków Unii Europejskiej 76.410,75 zł. Cel miał zostać osiągnięty poprzez przyspieszenie i usprawnienie postępowań sądowych, zapewnienie kadry orzeczniczej i administracyjnej, zapewnienie warunków organizacyjnych i technicznych, podniesienie jakości orzecznictwa (szkolenia), nieodpłatną pomoc prawną dla najuboższych. Do monitorowania stopnia realizacji celu zadania wykorzystano dwa mierniki: wskaźnik opanowania wpływu - odniesienie liczby spraw załatwionych do liczby spraw wpływających do sądów powszechnych (przewidywane wykonanie wartości miernika na koniec 2012 r. – 100%; wykonanie – 97,48%) oraz odsetek spraw, w których uwzględniono skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez uzasadnionej zwłoki (przewidywane wykonanie wartości miernika na koniec 2012 r. – 0,012%; wykonanie – 0,00774%).

(dowód: akta kontroli str. 115-125, str. 135-148)

W ramach ww. zadania realizowane było m.in. działanie pod nazwą „Kadra orzecznicza”. Celem tego działania było zapewnienie kadry sędziowskiej umożliwiającej sprawne rozpatrywanie spraw. Do monitorowania stopnia realizacji celu działania wykorzystano miernik: odsetek spraw rozpatrywanych przez sądy I instancji, w których czas trwania postępowania przekracza 12 miesięcy (przewidywane wykonanie wartości miernika na koniec 2012 r. – 4,5; wykonanie – 5,33). Zadanie realizowane w ramach Funkcji 13 „Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodzin” obejmowało działania w zakresie świadczeń społecznych dla sędziów i prokuratorów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne i dodatki do tych uposażeń. W wyniku porównania mierników wykonania czterech działań przyjętych do realizacji zarówno w 2012 jak i 2011 r. (trzech w zakresie zadania „Sprawiedliwość” oraz jednego działania w zakresie zadania „Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny”), z poniesionymi nakładami, nie stwierdzono zadań, w których pomimo wzrostu nakładów finansowych nastąpiło pogorszenie wskaźników ich realizacji. W jednym przypadku, zadanie pn. „Sprawowanie wymiaru sprawiedliwości przez sądy powszechne i wojskowe (działalność orzecznicza)”, wobec którego zastosowano miernik „średni czas trwania postępowania w sprawach cywilnych, karnych i gospodarczych (z wyłączeniem spraw wieczystoksięgowych i rejestrowych – w miesiącach”, średni czas trwania postępowania w 2012 r. wyniósł 1,81 miesiąca (w 2011 r. – 1,5 miesiąca). Na realizację tego zadania przeznaczono w 2012 r. kwotę w wysokości 442.793.145,42 zł (o 8.385.040,62 zł większą niż w 2011 r.). Jednakże w tym przypadku przewidywane wykonanie miernika przyjęto na poziomie 2,1 miesiąca podczas gdy miernik ten w 2011 r. ustalony był na poziomie 1,6 miesiąca.

(dowód: akta kontroli str. 115-125, str. 135-148)

Zrealizowane przez Sąd – dysponenta III stopnia, wydatki w 2012 r. wynosiły **71.579 tys. zł**, tj. 99,50% planu po zamianach. W porównaniu do 2011 r. były one wyższe o **11.182 tys. zł**,

tj. o 18,51%. Wzrost wydatków w porównaniu do 2011 r. spowodowany był przede wszystkim ponoszeniem w 2012 r. przez SA (jako płatnika) wydatków na realizację projektów informatycznych realizowanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości oraz utworzeniem w 2012 r. Centrum Zakupów dla Sądownictwa Instytucji Gospodarki Budżetowej⁸. Z analizy danych dotyczących struktury budżetu SA jako dysponenta III stopnia wynikało również m.in., iż wydatki na potrzeby zewnętrzne w ramach działalności resortu sprawiedliwości poniesione w 2012 r. wynosiły **38.385 tys. zł**, tj. 53,6% wydatków ogółem. W strukturze wydatków zewnętrznych (nie związanych bezpośrednio z działalnością SA jako dysponenta III stopnia) dominującą pozycję stanowiły wydatki na rzecz Banku PKO BP z tytułu prowizji za sprzedaż znaków opłaty sądowej w łącznej kwocie 21.180 tys. zł, co stanowiło 55,2% wydatków zewnętrznych ogółem oraz 29,6% wydatków SA – dysponenta III stopnia.

(dowód: akta kontroli str. 83-84, str. 188-196, str. 221-229, str. 234-235, str. 286-301)

W 2012 r. w Sądzie wydatkowano **828 tys. zł** na sfinansowanie wypłat wynikających z zawartych umów cywilnoprawnych. Ogółem w 2012 r. zawarto 352 umowy, w tym:

- 113 umów o dzieło z osobami fizycznymi będącymi pracownikami jednostki na kwotę 328 tys. zł;
- 139 umów zlecenia z osobami fizycznymi będącymi pracownikami jednostki na kwotę 311 tys. zł;
- 77 umów o dzieło z osobami spoza kontrolowanej jednostki na kwotę 130 tys. zł;
- 23 umowy zlecenia z osobami spoza kontrolowanej jednostki na kwotę 59 tys. zł.

Analizie poddano 20 umów o najwyższej wartości wybranych do kontroli w drodze doboru celowego, na kwotę ogółem **121.742,80 zł**, w tym:

- 5 umów zlecenia zawartych z pracownikami własnymi SA,
- 5 umów o dzieło zawartych z pracownikami własnymi SA,
- 5 umów zlecenia zawartych z pracownikami obcymi,
- 5 umów o dzieło zawartych z pracownikami obcymi.

W wyniku szczegółowego badania ww. umów ustalono m.in., że:

- zadania wykonywane w ramach umów należały do zadań Sądu, a powody ich zawarcia były m.in. następujące:
 - przygotowanie do uruchomienia Instytucji Gospodarki Budżetowej powołanej przez Dyrektora SA. W dniu 11 stycznia 2012 r., zarządzeniem Dyrektora SA utworzone zostało „Centrum Zakupów dla Sądownictwa” Instytucja Gospodarki Budżetowej (IGB). Według treści statutu, przedmiotem działalności IGB jest: prowadzenie centralnych zamówień publicznych dla jednostek sądownictwa powszechnego zgodnie z ustawą pzp oraz prowadzenie działalności szkoleniowo-wypoczynkowej. W dniu 17 lutego 2012 r. Minister Sprawiedliwości wydał zarządzenie w sprawie wskazania zamawiającego do przygotowywania i przeprowadzania postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, udzielania zamówień oraz zawierania umów ramowych na potrzeby jednostek organizacyjnych podległych i nadzorowanych przez Ministra Sprawiedliwości (Dz. Urz. MS.2012.23), w którym wskazał Sąd Apelacyjny w Krakowie jako zamawiającego właściwego do przeprowadzania na rzecz sądów powszechnych postępowań i udzielania zamówień publicznych;
 - przeprowadzenie szkoleń, narad oraz przygotowanie nowych budżetów dla jednostek podległych w związku ze zmianami organizacyjnymi wprowadzonymi rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 października 2012 r. w sprawie ustalenia siedzib i obszarów właściwości sądów apelacyjnych, sądów okręgowych i sądów rejonowych (Dz. U. 2012, poz. 1223 z dnia 8 listopada 2012 r.);
 - rosnące zadania Oddziału Informatycznego SA (budowa systemu informatycznego dla IGB, budowa systemu nagrywania na salach rozpraw, uczestnictwo pracowników Oddziału Informatycznego w pracach przy wprowadzaniu Zintegrowanego Systemu

⁸ Zarządzeniem Dyrektora SA z dnia 11 stycznia 2012 r. utworzono Centrum Zakupów dla Sądownictwa Instytucję Gospodarki Budżetowej (IGB). Łączna kwota wydatków w § 4300 poniesionych przez Sąd z tytułu usług świadczonych przez IGB wyniosła 3.016.197,96 zł.

Rachunkowości i Kadr przez Departament Informatyzacji i Rejestrów Sądowych Ministerstwa Sprawiedliwości.

- efekty zleconych umowami prac były przydatne i służyły wypełnianiu obowiązków Sądu;
- przedmiot każdej umowy został zrealizowany zgodnie z jej postanowieniami, tj. terminowo i w pełnym zakresie a na dokumentach było potwierdzenie upoważnionych osób, że praca została wykonana prawidłowo;
- wypłaty wynagrodzeń za prace zlecane osobom z zewnątrz i pracownikom własnym miały pokrycie w planie finansowym i były ewidencjonowane w §417 – wynagrodzenia bezosobowe;
- wynagrodzenia były wypłacane zgodnie z postanowieniami umów.

Nie stwierdzono przypadków zawierania umów z pracownikami SA na realizację tych samych zadań, co zadania wykonywane w ramach zawartych z nimi umów o pracę (zdefiniowane w przedstawionych zakresach czynności). Zawieranie umów z własnymi pracownikami gwarantowało przede wszystkim – jak wyjaśnił Andrzej Pęczak Dyrektor SA – szybkie i staranne wykonanie prac związanych z organizowaniem IGB i centralnych zakupów bez wtajemniczania osób trzecich oraz zapewnienie dobrej jakości zleczanych zadań, takich jak szkolenia, analizy, opracowania regulaminów związanych z funkcjonowaniem sądu w oparciu o nowe przepisy obowiązujące od 2013 r., opracowanie materiałów związanych ze zmianami przepisów prawnych w aspekcie kontroli zarządczej), ze względu na znajomość zagadnień. Ponadto Dyrektor SA wyjaśnił, że wszystkie prace zleczone pracownikom Sądu wykonywane były po godzinach pracy i w dni wolne od pracy. W wyjaśnieniach podkreślono również fakt, iż biorąc pod uwagę ciągłe dążenie do racjonalizacji wydatków, poniesienie nakładów (w sytuacji, gdy SA wykonuje prace mające przełożenie na funkcjonowanie jednostek sądownictwa powszechnego na terenie całego kraju) było niezbędne, a wykorzystanie fachowości zatrudnianych osób (zarówno pracowników własnych jak i spoza SA) wręcz priorytetowe. Nie stwierdzono przypadków zawierania umów cywilnoprawnych na warunkach określonych w art. 22 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 ze zm.).

(dowód: akta kontroli str. 317-330)

W 2012 r. z rachunku bankowego wydatków SA nie przekazywano żadnych środków na pomocnicze rachunki bankowe, w tym na rachunki sum na zlecenie. Według stanu na 31 grudnia 2012 r. na rachunkach pomocniczych (depozytów i sum na zlecenie) SA znajdowała się kwota 121.050,39 zł⁹. W 2012 r. pomocnicze rachunki bankowe SA uznano kwotą 32.020,07 zł, którą stanowiły wpłaty na opinie dla biegłych sądowych oraz odsetki od kwot depozytowych złożonych w latach poprzednich. Z rachunków pomocniczych depozytów i sum na zlecenie SA dokonano w 2012 r. wypłat wynagrodzenia dla biegłych w kwocie 600 zł (sprawa nr IACA 1168/11)¹⁰ oraz operacji przelewów na subrachunki depozytowe SA (mikrolokaty). Suma obciążeń w 2012 r. na koncie 139 – Inne rachunki bankowe za 2012 r. wyniosła 16.400 zł.

(dowód: akta kontroli str. 208-214, str. 236)

Poza omówionym powyżej badaniem celowym 20 umów cywilnoprawnych, które skutkowały w 2012 r. wydatkami SA (dysponent III stopnia) w łącznej kwocie **121.742,80 zł**, szczegółowej kontroli poddano również 157 dowodów dokumentujących wydatki¹¹. Łączna wartość skontrolowanych wydatków udokumentowanych tymi dowodami wyniosła **38.504.169,33 zł**, co stanowiło 53,8% kwoty wydatków ogółem poniesionych w 2012 r. przez SA (dysponent III stopnia). Łączna kwota szczegółowo skontrolowanych wydatków SA (dysponent III stopnia) wyniosła **38.625.912,13 zł**, co stanowiło 54% wydatków tej jednostki ogółem oraz 6% wydatków zrealizowanych w części 15/06 – Sąd Apelacyjny w Krakowie.

(dowód: akta kontroli str. 244)

⁹ Rachunek bankowy depozytów nr 39 1030 1508 0000 0008 0439 0006 prowadzony przez Bank Handlowy w Warszawie SA.

¹⁰ Kwota wpłacona w 2012 r. przez stronę postępowania.

¹¹ Skontrolowaną pod względem celowości, gospodarności i legalności próbę wydatków wytypowano na podstawie zapisów wylosowanych za pomocą programu Pomocnik Kontrolera oraz przeglądu analitycznego ksiąg rachunkowych (10 dowodów).

W wyniku szczegółowej kontroli wybranej próby wydatków stwierdzono m.in., iż wszystkie skontrolowane wydatki mieściły się w planie finansowym jednostki, co zostało potwierdzone m.in. poprzez podpisy Głównego Księgowego SA (lub jego zastępcy) złożone bezpośrednio na dowodach – dokonywano tym samym wstępnej kontroli danego wydatku pod kątem ujęcia go w planie wydatków budżetowych na 2012 r. Wszystkie skontrolowane wydatki zostały dokonane w obligatoryjnym terminie - nie stwierdzono bowiem przypadków zapłaty po terminie wynikającym z dowodu księgowego lub/i umowy. W związku z powyższym nie wystąpiła konieczność zapłaty odsetek lub/i kar umownych. Ustalenia kontroli wskazują, iż w przeważającej części przypadków płatności dokonywano przed ostatecznym ich terminem. Występowały również przypadki regulowania zobowiązań w kilku ratach (np. w przypadku wydatków ponoszonych na rzecz Banku PKO BP w związku z usługą dystrybucji znaków opłaty sądowej). W toku kontroli nie stwierdzono jednak, aby taki sposób regulowania zobowiązań (płatności przed ostatecznym terminem) spowodował brak środków na spłatę innych zobowiązań i powstanie w ten sposób zobowiązań wymagalnych.

(dowód: akta kontroli str. 244-266)

W wyniku analizy przedstawionej do kontroli dokumentacji w zakresie wybranej próby dowodów nie stwierdzono nieprawidłowości, polegających na naruszeniu przez SA dyspozycji wynikających z treści art. 44 ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy o finansach publicznych¹², który stanowi, iż wydatki publiczne powinny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad: uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów, optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów oraz w sposób umożliwiający terminową realizację zadań.

(dowód: akta kontroli str. 244-266)

Szczegółowej kontroli poddano wydatki majątkowe Sądu (dysponent III stopnia) w łącznej kwocie **5.469.569,64 zł**, co stanowiło 80% ogółu wydatków majątkowych poniesionych w 2012 r. oraz 7,6% wydatków ogółem. Na wydatki zakwalifikowane jako majątkowe dokonywane przez SA w 2012 r. złożyły się zarówno zapłaty za zakupy inwestycyjne na potrzeby jednostek sądownictwa powszechnego z obszaru apelacji krakowskiej (w tym dla SA), jak i dla innych jednostek sądowych z obszaru kraju (np. zakupy samochodów służbowych). Wydatkując środki na zakupy inwestycyjne SA partycypował również w realizacji projektów informatycznych prowadzonych przez Departament Informatyki i Rejestrów Sądowych Ministerstwa Sprawiedliwości. W przypadku zakupów inwestycyjnych realizowanych na własne potrzeby zakupiony sprzęt wprowadzono na stan środków trwałych za pomocą dokumentów OT. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie ujmowania zakupów inwestycyjnych w ewidencji środków trwałych oraz zaliczania do właściwej ich kategorii (rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych¹³).

(dowód: akta kontroli str. 234-235, str. 244-268, str. 269-280)

W wyniku analizy dokumentacji odnoszącej się do skontrolowanych szczegółowo dowodów, ustalono, iż wydatki SA na zakupy towarów i usług (dokonywane na podstawie umów zawartych przez SA), w przypadkach wymaganych przepisami, były poprzedzone procedurą przewidzianą w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych¹⁴ (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759, ze zm.).

(dowód: akta kontroli str. 244-268)

Obowiązująca w SA procedura udzielania zamówień publicznych została wprowadzona zarządzeniem Prezesa Sądu z dnia 27 maja 2010 r., z mocą obowiązującą od 1 czerwca 2010 r. Opracowany został również Regulamin Komisji Przetargowej określający m.in.

¹²Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.) – zwana dalej ustawą o finansach publicznych.

¹³ Dz. U. Nr 242, poz. 1622.

¹⁴ Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759, ze zm.) - zwana dalej ustawą pzp.

prawa i obowiązki członków komisji, czynności w trakcie postępowania związane z wyborem i oceną ofert oraz postępowanie w razie wniesienia protestu lub odwołania. W Sądzie nie było powołanej stałej Komisji Przetargowej. Powoływana ona była przez Dyrektora SA w przypadku uruchamiania procedury. W SA nie funkcjonowała wyodrębniona administracyjnie komórka uprawniona do przeprowadzania postępowań o udzielenie zamówień publicznych - funkcjonowało samodzielne stanowisko ds. zamówień publicznych. Na 2012 r. został opracowany plan rzeczowo – finansowy zamówień publicznych. Planowanie wydatków i realizacja zakupów poprzedzane były analizą i oceną potrzeb. Analizy i oceny potrzeb będących przedmiotem zamówień publicznych prowadzone były m.in. - jak wyjaśnił Zenon Dobosz, główny specjalista SA ds. zamówień publicznych - poprzez pozyskiwanie informacji z funkcjonalnych komórek merytorycznych (analiza wzajemnych odniesień planowanych efektów z uzyskiwanymi). Ocena realizacji zamówień prowadzona była przez właściwe merytorycznie oddziały Sądu oraz kompleksowo z poziomu całej jednostki organizacyjnej. Bieżąca, systematyczna ocena dokonywana była m.in. w drodze analiz uzyskanych efektów organizacyjnych, ekonomicznych i rzeczowych z planowanymi. Również sporządzane roczne sprawozdanie o udzielonych zamówieniach za rok poprzedni stanowiło przedmiot porównań oraz analiz merytorycznych. Roczne sprawozdanie o udzielonych zamówieniach zostało sporządzone w terminie zgodnym z dyspozycją art. 98 ustawy pzp (19 lutego 2013 r.).

(dowód: akta kontroli str. 341-387)

Szczegółowej analizie poddano trzy postępowania (spośród 19 przeprowadzonych w 2012 r.) na łączną kwotę **1.474.806,00 zł**:

1. Postępowanie w trybie zamówienia z wolnej ręki na usługi restauracyjne świadczone na rzecz Sądu Apelacyjnego w Krakowie,
2. Przetarg nieograniczony na dostawę systemu wideokonferencji na potrzeby jednostek organizacyjnych apelacji krakowskiej,
3. Przetarg nieograniczony na budowę systemu zarządzania płatnościami, świadczenie kompleksowej obsługi płatności gotówkowych i bezgotówkowych z wykorzystaniem urządzeń zamawiającego, dostawa niezbędnych elementów infrastruktury oraz testowanie i dostosowanie systemu.

Na realizację umów zawartych w wyniku tych postępowań wydatkowano w roku 2012 kwotę w wysokości 1.410.312,50 zł. W wyniku analizy dokumentacji dotyczącej wymienionych zamówień stwierdzono, że zostały one przeprowadzone zgodnie z procedurami określonymi w ustawie pzp. Protokoły z ww. postępowań sporządzono zgodnie z dokumentami źródłowymi oraz na prawidłowych wzorach zamieszczonych w rozporządzeniu Prezesa RM w sprawie protokołu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego (Dz. U. z 2010 r., Nr 223, poz. 1458).

(dowód: akta kontroli str. 341-387)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w zakresie wydatków poniesionych w części 15/06 – Sąd Apelacyjny w Krakowie. W oparciu o dokonane w toku kontroli ustalenia (opisane wyżej), a w szczególności wyniki badania próby wydatków Sądu jako dysponenta III, należy uznać, iż wydatkowanie środków budżetowych w 2012 r. w części 15/06 odbywało się w sposób legalny, celowy i gospodarny.

3. Wydatki budżetu środków europejskich

Opis stanu
faktycznego

W planie finansowym budżetu środków europejskich dla części 15/06 na 2012 r. nie przewidziano żadnych wydatków. W trakcie trwania roku budżetowego decyzją dysponenta głównego budżetu państwa (Ministerstwo Sprawiedliwości) z dnia 27 września 2012 r. wprowadzono do budżetu środków europejskich na obszarze apelacji krakowskiej kwotę

76.411 zł (wydatki w §6067) z przeznaczeniem na współfinansowanie projektu pn. *Wprowadzanie e-usług w resorcie sprawiedliwości*.

(dowód: akta kontroli str. 85-87, str. 237, str. 413-418)

Z treści pisma Dyrektora Departamentu Budżetu, Kontroli Zarządczej i Efektywności z dnia 15 października 2012 r. wynikało m.in., iż w dniu 21 września 2012 r. miało miejsce przeniesienie wydatków z części budżetowej 37 – Sprawiedliwość z Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka do części 15 – Sądy powszechne. Decyzja ta umożliwiła refundację wydatków poniesionych przez poszczególne sądy apelacyjne (dysponenti III stopnia) na zakup systemów informatycznych w ramach umowy nr 28 z dnia 3 sierpnia 2011 r. (zmienionej aneksem z dnia 6 marca 2012 r.) zawartej przez MS z konsorcjum firm MIS SA oraz Mis.24 Sp. z o.o. w ramach zadania 1 *Realizacja usługi rejestracji spółki z o.o. w trybie 24 – godzinny (S-24)* w projekcie współfinansowanym z Europejskiego Funduszu Społecznego.

(dowód: akta kontroli str. 85-87, str. 237, str. 413-418)

W dniu 31 października 2012 r. złożono do Banku Gospodarstwa Krajowego (BGK) zlecenie płatności w kwocie 76.410,75 zł. Podstawą dokonania ze środków UE refundacji poniesionego przez Sąd wydatku była faktura nr WRO/004/07/12 z dnia 2 lipca 2012 r. wystawiona przez firmę MIS SA na łączną kwotę 363.092 zł. Zapłata na rzecz Sądu kwoty **76.410,75 tys. zł** nastąpiła w dniu 9 listopada 2012 r. Kwota zapłaty została ujęta po stronie Ma konta 227 – rozliczenie wydatków ze środków europejskich. Dowód księgowy stanowiący podstawę wydatku w § 6067 był kompletny i w sposób rzetelny zaksięgowany.

(dowód: akta kontroli str. 85-90, str. 237-238, str. 417-418)

Dane wykazane w rocznym z sprawozdaniu Rb-28 UE za 2012 r. wynikały z ewidencji księgowej i przedstawiały prawdziwy i rzetelny obraz wydatków ze środków europejskich.

(dowód: akta kontroli str. 28-30, str. 237-238)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację wydatków ze środków europejskich w części 15/06.

4. Roczne sprawozdania budżetowe oraz kwartalne sprawozdania w zakresie operacji finansowych

4.1. Mechanizmy zapewniające kontrolę prawidłowości sporządzania sprawozdań

Opis stanu
faktycznego

Na podstawie przeglądu dokumentacji w zakresie sporządzania przez Sąd (dysponenta głównego na obszarze apelacji) rocznych sprawozdań budżetowych za 2012 r. Rb-23, Rb-27, Rb-28, Rb-28 UE¹⁵ oraz sprawozdań za IV kwartał 2012 r. Rb – Z i Rb-N, stwierdzono m.in., że:

- dysponent główny budżetu państwa w części 15/06 otrzymując sprawozdania jednostkowe każdorazowo dokonywał ich sprawdzenia pod względem formalno – rachunkowym (fakt ten potwierdzano stosownym zapisem na wersji papierowej sprawozdania budżetowego),
- dane zawarte w sprawozdaniach łącznych wynikały ze sprawozdań jednostkowych składanych przez podległe jednostki.

Według stanu na dzień 12 marca 2013 r. w łącznych sprawozdaniach budżetowych sporządzanych przez SA dla obszaru apelacji krakowskiej za okres 2012 r. nie

¹⁵ W związku z faktem, iż na obszarze apelacji krakowskiej tylko SA ponosił wydatki konieczne do ujęcia w sprawozdaniach Rb-28 UE i Rb-28 Programy, sprawozdania łączne Rb-28 UE oraz Rb-28 Programy były identyczne jak sprawozdania jednostkowe Sądu – dysponenta III stopnia.

wprowadzono żadnych zmian, w tym takich, które wynikałyby z korekt sprawozdań jednostkowych.

(dowód: akta kontroli str. 63-70, str. 230)

Sprawozdania budżetowe za 2012 r. jednostek podległych SA, tj. czterech sądów okręgowych oraz SA (dysponent III stopnia) były przekazywane (poza formą papierową) dodatkowo, również za pomocą programu komputerowego firmy OrCom+ pn. *Integrator Sprawozdań*. Wymóg takiego przesyłania sprawozdań budżetowych został wprowadzony Zarządzeniem Dyrektora SA z dnia 29 września 2009 r. Przy użyciu ww. narzędzia informatycznego dane pochodzące ze sprawozdań jednostkowych były automatycznie łączone w ramach odpowiednich rodzajów sprawozdań łącznych (dla całego obszaru apelacji krakowskiej) i następnie przesyłane do Ministerstwa Sprawiedliwości w terminach zgodnych z rozporządzeniem MS z dnia 11 stycznia 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych (Dz. U. Nr 11, poz. 69).

(dowód: akta kontroli str. 202, str. 420-422)

4.2. Rzetelność rocznych sprawozdań budżetowych oraz kwartalnych sprawozdań w zakresie operacji finansowych

Opis stanu faktycznego

Badaniem objęto prawidłowość sporządzenia rocznych sprawozdań jednostkowych Sądu jako dysponenta III stopnia za rok 2012:

- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb - 23),
- sprawozdanie budżetu środków europejskich z wykonania wydatków (Rb-28 UE),
- sprawozdanie z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na Wspólną Politykę Rolną (Rb-28 Programy),
- sprawozdania finansowe za IV kwartał 2012 r. o stanie:
 - a) należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N),
 - b) zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

(dowód: akta kontroli str. 28-46, str. 71-76, str. 237-243, str. 426-428)

W wyniku kontroli jednostkowych sprawozdań budżetowych SA za 2012 r. (w tym sprawozdań Rb-N i Rb-Z za IV kwartał 2012 r.) ustalono m.in., iż:

- Wykazane w sprawozdaniu Rb-23 dochody wykonane i przekazane na rachunek bieżący budżetu państwa wyniosły **6.469.207,12 zł** i były zgodne z kwotą wykazaną w sprawozdaniu Rb-27;
- Wydatki w sprawozdaniu Rb-23 wykazane zostały w kwocie **71.578.599,99 zł** i były równe kwocie wydatków ujętej w sprawozdaniu Rb-28;
- Wykazane w sprawozdaniu Rb-23 zerowe stany środków na rachunkach bieżących dochodów i wydatków na dzień 31 grudnia 2012 r. zostały potwierdzone przez Oddział Okręgowy NBP w Krakowie w dniu 13 stycznia 2013 r.;
- Przedstawiona w rocznym sprawozdaniu Rb-27 kwota dochodów wykonanych była zgodna z ewidencją księgową, tj. z zapisami na koncie 131 - Rachunek dochodów budżetowych. Analityczna ewidencja zrealizowanych dochodów budżetowych, prowadzona w systemie finansowo-księgowym do konta 131, uwzględniała podziałki klasyfikacji budżetowej (dział, rozdział, paragraf);
- Kwota wydatków ogółem za 2012 r. wykazana w rocznym sprawozdaniu Rb-28 była zgodna z zapisami na koncie 130 – Rachunek wydatków budżetowych i kwotą środków otrzymanych w 2012 r. od dysponenta wyższego stopnia. Analityczna ewidencja

zrealizowanych wydatków budżetowych, prowadzona do konta 130, uwzględniała podziałki klasyfikacji budżetowej (dział, rozdział, paragraf).

- Kwoty należności wykazane w kwartalnym sprawozdaniu Rb-N wynikały z ewidencji księgowej oraz dokumentacji źródłowej.
- W Sądzie nie wystąpiły zobowiązania wymagalne oraz zobowiązania z tytułu papierów wartościowych, zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz przyjętych depozytów, podlegające wykazaniu w sprawozdaniu Rb-Z za IV kwartał 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 28-46, str. 71-76, str. 106, str. 237-243)

Skontrolowane sprawozdania zostały sporządzone prawidłowo pod względem formalnym, w terminach wynikających z rozporządzenia w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych.

(dowód: akta kontroli str. 237-243)

Do okresów sprawozdawczych roku 2012 miały zastosowanie przepisy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym¹⁶. Badanie rocznego sprawozdania z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1) zostało ograniczone do sprawdzenia zgodności kwot wydatków ujętych w tym sprawozdaniu z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej oraz terminowości jego sporządzenia. W powyższym zakresie ustalono, iż kwoty wydatków wykazane w rocznym sprawozdaniu Rb-BZ1 wynikały z prowadzonej w jednostce ewidencji, a sprawozdanie zostało sporządzone w terminie określonym w ww. rozporządzeniu.

(dowód: akta kontroli str. 126-134, str. 136, str. 185, str. 243)

Ustalenia kontroli wskazują ponadto, iż roczne sprawozdanie Rb-BZ1 z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym dla części 15/06 zostało sporządzone przez Sąd prawidłowo i terminowo na podstawie danych ze sprawozdań jednostkowych podległych jednostek oraz własnego sprawozdania jednostkowego.

(dowód: akta kontroli str. 115-125, str. 136-148, str. 423-425)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli wydaje pozytywną opinię na temat prawidłowości i rzetelności rocznych sprawozdań budżetowych i kwartalnych sprawozdań w zakresie operacji finansowych (Rb-N oraz Rb-Z za IV kwartał 2012 r.) dysponenta części 15/06 za 2012 r. – poddane kontroli sprawozdania łączne przekazują prawdziwy i rzetelny obraz dochodów i wydatków oraz należności i zobowiązań w kontrolowanej części budżetu państwa. Formułując powyższą opinię NIK brał pod uwagę przedstawione wyżej wyniki kontroli sprawozdań jednostkowych Sądu (dysponent III stopnia). Były one sporządzane terminowo i zgodnie z prowadzoną ewidencją finansowo – księgową. Ponadto Izba pozytywnie ocenia zgodność kwot ujętych w rocznych sprawozdaniach Rb-BZ1 z ewidencją wydatków prowadzoną w układzie zadaniowym.

5. Księgi rachunkowe

Opis stanu
faktycznego

Przyjęta w Sądzie (dysponent III stopnia) organizacja systemu rachunkowości i mechanizmów kontroli zarządczej była zgodna z przepisami prawa. W szczególności dokumentacja opisująca zasady rachunkowości zawierała wszystkie elementy określone w art. 10 ustawy o rachunkowości¹⁷, w tym prawidłowo opracowany i na bieżąco aktualizowany zakładowy plan kont.

(dowód: akta kontroli str. 197-201)

¹⁶ Dz. U. Nr 298, poz. 1766

¹⁷ Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.) – zwana dalej uor.

W Sądzie funkcjonował od 2009 r. zatwierdzony do stosowania system księgowości komputerowej Finanse – Księgowość OrCom+ (od 2012 r. w wersji 5.1.1), który pozwalał na bieżące (w trakcie miesiąca) zatwierdzanie zapisów księgowych. Zasady ochrony danych, w tym metody zabezpieczania dostępu do danych oraz systemu ich przetwarzania określone zostały w dokumentacji opisującej przyjęte w jednostce zasady rachunkowości. Stosowany system FK spełniał wymagania określone w ustawie o rachunkowości, tj. zapewniał m.in.:

- ciągłość numeracji zapisów w dzienniku oraz ustalenie osoby odpowiedzialnej za treść zapisu (art. 14 ust. 4 uor),
- kontrolę kompletności i poprawności zapisów, w tym poprawności sekwencji dat: operacji gospodarczej, dowodu i zapisu księgowego (art. 24 ust. 3 i ust. 4 pkt 3 uor),
- trwałość zapisów i brak możliwości ich modyfikacji (art. 23 ust. 1 uor).

(dowód: akta kontroli str. 197-200)

W ramach kontroli wykonania budżetu państwa w 2012 r. w części 15/06 przeprowadzono w Sądzie (dysponent III stopnia) badanie w zakresie poprawności formalnej dowodów i zapisów księgowych (w tym kontroli bieżącej i dekretacji) oraz wiarygodności pod kątem prawidłowości wartości transakcji, okresu księgowania, ujęcia na kontach syntetycznych i analitycznych (a w konsekwencji ujęcia w sprawozdaniach budżetowych). Na podstawie wyselekcjonowanych z systemu księgowego zapisów konta 130 – Rachunek bieżący wydatków SA, wybrano do kontroli – z zastosowaniem metody monetarnej¹⁸, 173 zapisy księgowe (i odpowiadające im dowody) na kwotę 14.970 tys. zł. Niezależnie od wylosowanej próby badaniu poddano także zapisy (i odpowiadające im dowody) dobrane w sposób celowy na kwotę 21.339,2 tys. zł. W wyniku przeprowadzonego badania nie stwierdzono nieprawidłowości. W oparciu o poddaną badaniu próbę dowodów, przeprowadzono badanie wydatków pod względem legalności, gospodarności i celowości (ustalenia opisane w punkcie 2.2 niniejszego wystąpienia pokontrolnego).

(dowód: akta kontroli str. 91-105, str. 244-264)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie rzetelność prowadzonych w Sądzie ksiąg rachunkowych. Wyniki kontroli poprawności formalnej dowodów i zapisów księgowych (testy kontroli) oraz prawidłowości ich ujęcia w księgach rachunkowych (badanie wiarygodności) potwierdzają skuteczność funkcjonowania przyjętego systemu rachunkowości oraz stosowanych mechanizmów kontroli zarządczej.

6. Działania podejmowane przez dysponenta części budżetu państwa w ramach nadzoru i kontroli

Opis stanu
faktycznego

W dniach: 23 lutego, 21 kwietnia, 18 czerwca, 19 lipca, 10 września, 18 października 2012 r. na zaproszenie Dyrektora SA odbyły się narady dyrektorów sądów okręgowych obszaru apelacji krakowskiej. Tematem tych spotkań były m.in. omówienie okresowego wykonania budżetu, z uwzględnieniem realizacji dochodów budżetowych. W SA sporządzano kwartalne analizy¹⁹ wykonania planu finansowego w zakresie dochodów (obejmujące również należności sądowe) i wydatków przez jednostki sądownictwa powszechnego działające na obszarze apelacji krakowskiej.

(dowód: akta kontroli str. 230)

W 2012 r. w ramach pełnienia funkcji nadzoru i kontroli nad jednostkami sądownictwa powszechnego działającymi na obszarze apelacji krakowskiej pracownicy Oddziału

¹⁸ Metoda statystyczna uwzględniająca prawdopodobieństwo wyboru proporcjonalnie do wartości transakcji (MUS).

¹⁹ W formie tabelarycznej z podziałem na poszczególne jednostki podległe dysponentowi głównemu budżetu państwa na obszarze apelacji (SA w Krakowie).

Finansowego SA przeprowadzili łącznie 54 kontrole, których przedmiotem były zagadnienia mieszczące się w zakresie wymienionym w art. 175 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości wydawano stosowne zarządzenia pokontrolne, m.in. w zakresie wyeliminowania stwierdzonych opóźnień w procesie windykacji należności sądowych²⁰.

(dowód: akta kontroli str. 230-231)

W 2012 r. Dyrektor SA formułując zalecenia pokontrolne w stosunku do jednostek sądownictwa powszechnego z obszaru apelacji krakowskiej, nakładał na nie (w niektórych przypadkach) obowiązek poinformowania o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych w terminie 1 miesiąca od daty otrzymania pisma podsumowującego wyniki kontroli. Z analizy dostępnej dokumentacji w omawianym zakresie wynikało m.in., iż jednostki podległe dopełniały tego obowiązku. I tak przykładowo pismem z dnia 15 października 2012 r. Kierownik Finansowy SR w Zakopanem poinformował Dyrektora SA, iż w porozumieniu z Prezesem SR w Zakopanem podjęto czynności w zakresie nadzoru nad ściągalsnością należności sądowych oraz ograniczeniem zaległości w kolejnym okresie sprawozdawczym. Z kolei Prezes SR w Wadowicach pismem z dnia 24 października 2012 r. poinformował SA, iż polecił służbom finansowym, aby dołożono wszelkich starań w zakresie wykonania planu dochodów na 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 230-231)

Według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r. w jednostkach sądownictwa powszechnego na obszarze apelacji krakowskiej nie wystąpiły zobowiązania wymagalne. Również na koniec 2011 r. nie zanotowano, aby takie zobowiązania wystąpiły. W związku z powyższym dysponent części 15/06 budżetu państwa nie dokonywał w trakcie roku budżetowego oraz po jego zakończeniu oceny przyczyn powstania zobowiązań wymagalnych w jednostkach podległych. Ponadto w zakresie pełnienia przez SA obowiązków nadzoru i kontroli nad realizacją budżetu państwa w części 15/06 stwierdzono, iż w lutym 2013 r. dokonano oceny realizacji budżetu sądów apelacji krakowskiej za 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 49-50, str. 65-66, str. 151-175, str. 230-231)

W ramach obowiązków wynikających z art. 175 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych SA realizował również plan audytu wewnętrznego, w którym uwzględniono 11 obszarów ryzyka, obejmujących m.in. następujące zagadnienia: prowadzenie rachunkowości, dokonywanie wydatków i gromadzenie dochodów, działalność inwestycyjno-remontową, planowanie i sprawozdawczość. Z treści sprawozdania z wykonania planu audytu na 2012 r. wynika m.in., że przeprowadzone zostały trzy audyty:

- *Ocena procedur inwentaryzacji aktywów i pasywów;*
- *Zarządzanie kadrami – ocena legalności, celowości i rzetelności funkcjonowania systemu prowadzenia spraw pracowniczych;*
- *Prawidłowy obieg informacji i funkcjonowanie komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej.*

W I kwartale 2013 r. zakończone zostało zadanie audytowe pn. *Rozliczanie należności sądowych*. Z treści sprawozdań z przeprowadzonych czynności wynikało m.in., że badane obszary funkcjonowały w sposób zgodny z przepisami prawa oraz wewnętrznymi regulacjami obowiązującymi w SA. Sformułowane w sprawozdaniach z przeprowadzonego audytu uwagi i wnioski dotyczyły ewentualnego usprawnienia obowiązujących procedur.

(dowód: akta kontroli str. 331-340)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania podejmowane przez Sąd w ramach nadzoru i kontroli nad realizacją budżetu państwa w części 15/06.

²⁰ Sytuacja taka miała miejsce m.in. w wyniku kontroli SR w Staszowie, SR w Gorlicach, SR we Włoszczowie, SR w Ostrowcu Świętokrzyskim, SR w Nowym Sączu, SR w Kielcach, SR w Dąbrowie Tarnowskiej, SR w Miechowie, SR w Skarżysku Kamiennym, SR w Końskich, SR w Starachowicach.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Krakowie.

W związku z nie sformułowaniem wniosków pokontrolnych Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie nie oczekuje odpowiedzi na niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Kontroler

Marcin Stolarczyk

Specjalista k.p.

Kontroler

Barbara Guga

Główny specjalista k.p.

Kontroler

Wojciech Zdasień

Główny specjalista k.p.